

Justitieutskottets betänkande 2025/26:JuU22

Utökade registerkontroller vid anställning i kommun

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till två nya lagar om registerkontroll vid arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning respektive registerkontroll vid anställning till ledande befattningar i kommuner samt förslag till ändringar i bl.a. lagen om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn.

Genom den föreslagna regleringen införs en ny möjlighet till registerkontroll av dels personer som ska arbeta i hemmet åt äldre personer eller vuxna med funktionsnedsättning, dels personer som ska anställas till ledande befattningar i kommuner. Dessutom utökas möjligheten till registerkontroll av personer som ska arbeta med barn. Detta innebär att kommuner i fler fall än i dag ska kunna ta del av information från belastningsregistret – och i vissa fall även misstankeregistret – innan de anställer någon. Syftet är att motverka att personer med brottsliga eller skadliga intentioner tar anställning i kommunala verksamheter.

De nya lagarna och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns en reservation (C, MP) och ett särskilt yttrande (V).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:61 Utökade registerkontroller vid anställning i kommun.

Två yrkanden i en följdmotion.

Åtta yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden.....5

 Bakgrund5

 Regeringens lagförslag6

 Registerkontroller.....10

Reservation13

 Registerkontroller, punkt 2 (C, MP).....13

Särskilt yttrande.....15

 Regeringens lagförslag, punkt 1 (V).....15

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....16

 Propositionen16

 Följdmotionen16

 Motioner från allmänna motionstiden 2025/2616

Bilaga 2

Regeringens lagförslag18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om registerkontroll vid arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning,
2. lag om registerkontroll vid anställning till ledande befattningar i kommuner,
3. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
4. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister,
5. lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister,
6. lag om ändring i lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder,
7. lag om ändring i lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:61 punkterna 1–7.

2. Registerkontroller

Riksdagen avslår motionerna

- 2025/26:1171 av Anne-Li Sjölund och Christofer Bergenblock (båda C),
 2025/26:1375 av Sanne Lennström och Inga-Lill Sjöblom (båda S),
 2025/26:2175 av Johanna Rantsi (M),
 2025/26:2185 av Johanna Rantsi (M) yrkandena 2 och 3,
 2025/26:2703 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S),
 2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 16,
 2025/26:3702 av Elin Nilsson m.fl. (L) och
 2025/26:3865 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkandena 1 och 2.

Reservation (C, MP)

Stockholm den 22 januari 2026

På justitieutskottets vägnar

Teresa Carvalho

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Teresa Carvalho (S), Mikael Damsgaard (M), Heléne Björklund (S), Pontus Andersson Garpvall (SD), Charlotte Nordström (M), Adam Marttinen (SD), Mattias Vepsä (S), Fredrik Kärrholm (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Ulrika Westerlund (MP), Martin Melin (L), Sanna Backeskog (S), Lars Isacsson (S), Lars Andersson (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:61 Utökade registerkontroller vid anställning i kommun. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag återges i bilaga 2.

En motion med två yrkanden har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även åtta yrkanden i motioner från allmänna motions tiden 2025/26. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Gällande rätt

Vissa utpekade myndigheter och andra aktörer har enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister med tillhörande förordningar rätt att få tillgång till uppgifter ur Polismyndighetens belastningsregister och misstankeregister. Tillgången kan då vara begränsad till vissa utpekade brott eller påföljder och ges endast för specifikt angivna ändamål, t.ex. vid anställning eller anlitande.

Utöver de nämnda författningarna innehåller säkerhetsskyddslagen (2018:585) bestämmelser om kontroll av belastningsregistret och misstankeregistret samt även andra uppgifter och register som förs av Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. Registerkontrollen görs då som huvudregel i fråga om den som ska arbeta i säkerhetskänslig verksamhet, dvs. verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet, och som placerats i säkerhetsklass.

Vidare finns det för vissa särskilt utpekade verksamheter krav på att göra kontroller mot belastningsregistret, och ibland även misstankeregistret, innan en person anställs eller på annat visst sätt deltar i verksamheten. Det gäller exempelvis för skolor och förskolor, hem för vård eller boende (HVB) för barn och unga samt stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionshinder, se skollagen (2010:800), lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn och lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder. Enligt dessa lagar ska den enskilde själv lämna in eller visa upp ett utdrag ur belastningsregistret och, enligt 2007 års nämnda lag, ur misstankeregistret. Den enskilde får då ett utdrag som omfattar vissa brottstyper som räknas upp i förordning (9 § lagen om belastningsregister och 22 § förordningen [1999:1134] om belastningsregister respektive 8 a § lagen om misstankeregister och 8 a § förordningen [1999:1135] om misstankeregister).

Dessutom innehåller lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn en reglering som innebär en rätt, men inte någon skyldighet, för en arbetsgivare att göra en registerkontroll. Den enskilde ska på begäran själv visa upp ett utdrag ur belastningsregistret. Den enskilde får då ett utdrag som omfattar vissa brottstyper som listas i förordning (9 § lagen om belastningsregister och 22 § förordningen om belastningsregister).

Pågående arbete

I april 2025 redovisade en utredare ett regeringsuppdrag att bl.a. lämna förslag om dels ökade möjligheter till kontroll av uppgifter i belastningsregistret vid nyanställning inom skolväsendet, dels införande av belastningsregisterkontroll

i fråga om redan anställda inom samma verksamhet. Utredaren skulle också analysera om det finns behov för arbetsgivare inom skolväsendet av att inför eller under pågående anställning ta del av vissa uppgifter i misstankeregistret. Utredarens förslag i promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter (U2025/01126) har remitterats och bereds nu i Regeringskansliet.

Vidare gav regeringen den 11 september 2025 en särskild utredare i uppdrag att analysera behovet av och förutsättningarna för att göra bakgrundskontroller i såväl offentlig som privat verksamhet. Syftet med uppdraget är bl.a. att ge verksamheter ändamålsenliga verktyg inför och under anställning m.m. för att kunna förebygga de risker som förekomsten av personer med brottsliga eller andra skadliga intentioner innebär på arbetsplatser.

Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om bakgrundskontroller, ska bl.a.

- analysera och redovisa behovet av bakgrundskontroller samt lämna förslag på ett ändamålsenligt, proportionerligt och rättssäkert regelverk för sådana kontroller inför anställning, uppdrag eller annat deltagande i verksamheten på motsvarande sätt som anställda
- lämna förslag på ett ändamålsenligt, proportionerligt och rättssäkert regelverk för uppföljande bakgrundskontroller under pågående anställning, uppdrag eller annat deltagande i verksamheten på motsvarande sätt som anställda
- analysera förutsättningarna för, och lämna förslag om, att obligatoriska kontroller av uppgifter i misstankeregistret och belastningsregistret ska göras inför anställning och annat deltagande i verksamheter enligt socialtjänstlagen (2025:400) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, som riktar sig till vuxna, däribland äldre
- analysera och bedöma om obligatoriska kontroller av uppgifter i misstankeregistret och belastningsregistret bör införas för fler verksamheter.

Uppdraget ska redovisas senast den 11 mars 2027.

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om utökade möjligheter till registerkontroll vid anställning i en kommun.

Jämför det särskilda yttrandet (V).

Propositionen

I propositionen gör regeringen bedömningen att kommuner bör få möjlighet att i fler fall än i dag utföra registerkontroller inför anställning eller tilldelning av arbetsuppgifter i syfte att skydda utsatta människor och verksamheter.

Närmare bestämt handlar det om att motverka infiltration och otillåten eller otillbörlig påverkan, öka tryggheten och minska risken för att personer utsätts för brott inom kommunala verksamheter.

Regeringen föreslår därför en ny möjlighet till registerkontroll av dels personer som ska arbeta i hemmet åt äldre personer eller vuxna med funktionsnedsättning, dels personer som ska anställas till ledande befattningar i kommuner. Regeringen föreslår också en utökad möjlighet till registerkontroll av personer som ska arbeta med barn. Enligt regeringen är behovet av nya eller utökade möjligheter till registerkontroll särskilt framträdande när det gäller dessa anställningar och befattningar.

Samtidigt framhåller regeringen att registerkontroller endast är ett av flera verktyg för bakgrundskontroller och för att skydda en verksamhet. Kommunernas systematiska säkerhets- och brottsförebyggande arbete, liksom noggrann referenstagning, måste därför prioriteras parallellt med de föreslagna registerkontrollerna. Vidare leder den omständigheten att en enskild har begått ett brott inte till att personen diskvalificeras från en anställning eller ett uppdrag, utan det behöver göras en individuell bedömning i varje enskilt fall.

Med anledning av önskemål från vissa remissinstanser om mer långtgående åtgärder pekar regeringen också på att den nyligen har tillsatt en utredning som fått i uppdrag att ta ett brett grepp om frågan om bakgrundskontroller (jfr ovan under Pågående arbete), vilket inkluderar vilka ytterligare aktörer som bör få tillgång till eller utvidgad tillgång till register, om fler kontroller bör vara obligatoriska och i vilken utsträckning redan anställd personal ska få kontrolleras.

Förslagen i den nu aktuella propositionen innebär närmare följande.

Registerkontroller vid arbete med äldre personer och vuxna personer med funktionsnedsättning

Regeringen konstaterar att kommunerna i dag saknar lagstöd för registerkontroller av personer som ska arbeta med äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning, till skillnad från vid arbete med barn. Eftersom det skyddsvärde och den utsatthet som gäller barn även gör sig gällande i fråga om äldre personer och vuxna personer med funktionsnedsättning föreslår regeringen att kommunerna, genom en ny lag, ska kunna få ta del av ett begränsat utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret vid visst arbete med dessa persongrupper. Att även misstankeregistret ska omfattas motiveras med att samma skyddsaspekter gör sig gällande för den nu aktuella personkategorin som för t.ex. den grupp som skyddas av 2007 års lag om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn, vilken medger tillgång till uppgifter ur misstankeregistret.

I likhet med vad som gäller för annan lagstiftning som rör registerkontroller anser regeringen att förteckningen över vilka brott, påföljder respektive misstankar som ska framgå av registerutdraget bör anges i förordning. I

fråga om utdraget ur belastningsregistret är då de brott som i den underliggande promemorian har föreslagits ska ingå i utdraget en naturlig utgångspunkt, men regeringen anser att det finns anledning att i linje med vad flera remissinstanser har förordat överväga om ytterligare brott eller påföljder bör inkluderas. När det sedan gäller utdraget ur misstankeregistret konstaterar regeringen att förslaget i promemorian innebär att det utdraget ska begränsas till uppgifter om åtal som har väckts för de brott som ingår i utdraget ur belastningsregistret, vilket flera remissinstanser har ansett är ett väl avvägt förslag.

Enligt den föreslagna nya lagen ska en kontroll av utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret få göras i fråga om den som erbjuds en anställning för att utföra insatser i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen, LSS eller 12 kap. hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Även den som erbjuds en anställning för att utföra insatsen korttidsvistelse utanför hemmet enligt LSS ska omfattas av kontrollmöjligheten.

Kontrollmöjligheten ska också omfatta den som tilldelas sådana uppgifter inom ramen för en pågående anställning, ett uppdrag eller praktiktjänstgöring.

Vidare ska den som erbjuds en anställning som personlig assistent av en assistansberättigad omfattas av möjligheten till registerkontroll.

När det gäller själva registerkontrollen ska en arbetsgivare eller uppdragsgivare få begära att den enskilde visar upp ett begränsat utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret. En enskild ska därför ha rätt att få ett sådant begränsat registerutdrag om sig själv.

Den som begär att ett registerutdrag visas upp ska inte få dokumentera en kontroll på något annat sätt än genom en anteckning om att utdraget har visats upp. Detta innebär att utdragets eventuella innehåll inte får antecknas.

Registerutdraget ska inte få vara äldre än sex månader när det visas upp.

Utökade registerkontroller inför arbete med barn

Regeringen föreslår att den registerkontroll som görs med stöd av 2010 års lag om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder samt 2013 års lag om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn ska utökas på så sätt att registerkontrollen, utöver uppgifter i belastningsregistret, nu även ska omfatta uppgifter i misstankeregistret. Vidare ska registerutdraget inte få vara äldre än sex månader, i stället för som i dag ett år, när det visas upp.

Utvidgningen av registerkontrollen till att även omfatta misstankeregistret motiveras särskilt utifrån värdet av att skydda barn mot att dras in i brottslighet eller utsättas för övergrepp samt med hänvisning bl.a. till hur kontrollmöjligheterna ser ut enligt 2007 års lag om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn och till att en utredare nyligen har föreslagit att uppgifter ur misstankeregistret även ska ingå vid registerkontroll enligt

skollagen (promemorian om bl.a. utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet, jfr ovan under Pågående arbete).

Vilka brott, påföljder respektive misstankar som ska framgå av registerutdraget bör enligt regeringen anges i förordning. I denna del redovisar regeringen förslagen i den underliggande promemorian och de synpunkter som vissa remissinstanser framfört samt anför för egen del att den kommer att närmare överväga vilka brott, påföljder och misstankar om brott som ska ingå i utdraget när förordningsbestämmelserna utarbetas.

Registerkontroll för att skydda kommuners verksamhet

I propositionen konstaterar regeringen att det inte finns något författningsstöd för kommuner att göra registerkontroller vid anställningar som innebär arbetsuppgifter där det finns en risk för att kommunen eller den enskilde i den positionen kan utsättas för otillåten eller otillbörlig påverkan som kan påverka kommunens förmåga att utföra sitt uppdrag. Regeringen föreslår därför att kommuner, genom en ny lag, ska få stöd för att göra registerkontroller vid anställning till vissa befattningar. Den nya lagen ska inte tillämpas om registerkontroll görs enligt någon annan lag (t.ex. i situationer som faller in under säkerhetsskyddslagens eller skollagens tillämpningsområden).

Registerkontrollen enligt den föreslagna nya lagen ska omfatta uppgifter ur belastningsregistret. En kommun ska få begära att ett registerutdrag visas upp av den som erbjuder anställning till en ledande befattning eller annan befattning som är av väsentlig betydelse för kommunens förmåga att utföra sitt uppdrag. Detsamma ska gälla för kommunalförbund och kommunala bolag, stiftelser och föreningar. I propositionen förtydligas att det är arbetsgivaren som utifrån en bedömning i varje enskilt fall får avgöra om befattningen är att anse som ledande eller annars av väsentlig betydelse för kommunen, och vägledning för hur regleringen ska tillämpas lämnas i propositionens författningskommentar.

Vilka brott och påföljder som ska framgå av registerutdraget bör enligt regeringen anges i förordning, och några närmare överväganden om utdragets innehåll görs därför inte i propositionen.

När det gäller själva registerkontrollen ska en arbetsgivare få begära att den enskilde visar upp ett begränsat utdrag ur belastningsregistret. En enskild ska därför ha rätt att få ett sådant begränsat utdrag om sig själv.

Den som begär att ett registerutdrag visas upp ska inte få dokumentera en kontroll på något annat sätt än genom en anteckning om att utdraget har visats upp.

Registerutdraget ska inte få vara äldre än sex månader när det visas upp.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att de nya lagarna och övriga författningsändringar ska träda i kraft den 1 mars 2026.

Enligt regeringen behövs det inte några övergångsbestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringens lagförslag syftar till att skydda utsatta människor och verksamheter. Närmare bestämt handlar det om att motverka infiltration och otillåten eller otillbörlig påverkan, öka tryggheten och minska risken för att personer utsätts för brott inom kommunala verksamheter. Genom lagförslagen införs en ny möjlighet till registerkontroll av dels personer som ska arbeta i hemmet åt äldre personer eller vuxna med funktionsnedsättning, dels personer som ska anställas till ledande befattningar i kommuner. Dessutom utökas möjligheten till registerkontroll av personer som ska arbeta med barn. Detta innebär att kommuner i fler fall än i dag ska kunna ta del av information från belastningsregistret – och i vissa fall även misstankeregistret – innan de anställer någon.

Det har inte väckts någon motion som går emot att lagförslagen antas. Lagförslagen bör därför antas av de skäl som anförs i propositionen.

Utskottet övergår nu till att behandla motionsyrkanden som samtliga innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor om registerkontroller.

Registerkontroller

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om registerkontroller. Utskottet hänvisar till innebörden av den nya reglering som utskottet ställt sig bakom och till pågående arbete på området.

Jämför reservationen (C, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande till regeringen om utökade registerkontroller inför och under en anställning för att stärka det befintliga skyddet för barn och unga och för att fler särskilt utsatta grupper ska inkluderas i skyddet, såsom äldre personer och vuxna personer på LSS-boenden.

I kommittémotion 2025/26:3865 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) föreslås flera tillkännagivanden om registerkontroller. Motionärerna vill att regeringen ska prioritera arbetet med löpande registerkontroller så att det så snart som möjligt ska kunna omsättas i en konkret och rättssäker lagstiftning (yrkande 1). Vidare vill motionärerna att regeringen skyndsamt ska utvidga antalet brottstyper som ska ingå i en registerkontroll vid offentliga anställningar (yrkande 2).

I motion 2025/26:1171 begär Anne-Li Sjölund och Christofer Bergenblock (båda C) ett tillkännagivande till regeringen om att utreda att införa en möjlighet till registerkontroll av personer som i sitt uppdrag har direkt och regelbunden kontakt med personer med intellektuell funktionsnedsättning.

I motion 2025/26:1375 föreslår Sanne Lennström och Inga-Lill Sjöblom (båda S) ett tillkännagivande till regeringen om att utreda och införa en utökad möjlighet till registerkontroll för redan anställd personal inom särskilt skyddsviktiga verksamheter.

I motion 2025/26:2175 begär Johanna Rantsi (M) ett tillkännagivande till regeringen om att överväga att utöka registerkontrollen för anställda som arbetar med barn och unga. I syfte att skydda särskilt utsatta grupper föreslår samma motionär i motion 2025/26:2185 tillkännagivanden om att se över förutsättningar och möjligheter att dels utöka kontroll i belastningsregister till att gälla alla länders belastningsregister eller motsvarande där sådant finns att tillgå (yrkande 2), dels ge arbetsgivare möjlighet att även under pågående anställning begära ut uppgifter ur belastningsregistret (yrkande 3).

I motion 2025/26:2703 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att brotten grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning ska inkluderas i det utdrag ur belastningsregistret som krävs vid anställning inom skolan och förskolan.

I motion 2025/26:3702 föreslår Elin Nilsson m.fl. (L) ett tillkännagivande till regeringen om att utdrag ur belastningsregistret bör vara praxis inför och under anställning för personer som arbetar nära vuxna i beroendeställning.

Utskottets ställningstagande

Genom det lagförslag som utskottet tidigare i betänkandet ställt sig bakom får kommunerna möjlighet att i fler fall än i dag göra registerkontroller inför anställning eller tilldelning av arbetsuppgifter i syfte att skydda utsatta människor och verksamheter. Sålunda införs det en ny möjlighet till registerkontroll av dels personer som ska arbeta i hemmet åt äldre personer eller vuxna med funktionsnedsättning, dels personer som ska anställas till ledande befattningar i kommuner. Det införs också en utökad möjlighet till registerkontroll av personer som ska arbeta med barn.

Vidare konstaterar utskottet att frågan om vilka brott m.m. som ska framgå av ett registerutdrag är något som i dag regleras av regeringen i förordning och att den ordningen kommer att gälla även på det utökade området. Ett underlag inför regeringens ställningstagande till brottskatalogens innehåll finns i den underliggande promemorian tillsammans med de synpunkter som remissinstanserna har fört fram i ärendet. I den delen anför regeringen i propositionen bl.a. att den kommer att närmare överväga vilka brott m.m. som ska ingå i utdraget när förordningsbestämmelserna utarbetas inför ikraftträdandet av det nya regelverket den 1 mars 2026.

Utöver detta konstaterar utskottet att det för närvarande även pågår arbete på området i form av den ovan redovisade promemorian om utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet, som har remitterats och nu bereds i Regeringskansliet. Vidare har den nyligen tillsatta Utredningen om bakgrundskontroller fått i uppdrag att ta ett brett grepp om frågan om bakgrundskontroller, vilket inkluderar vilka aktörer som bör få tillgång till eller utvidgad

tillgång till register, om fler kontroller bör vara obligatoriska och i vilken utsträckning redan anställd personal ska få kontrolleras. Uppdraget ska redovisas senast den 11 mars 2027.

Enligt utskottet bör resultatet av det pågående arbetet inte föregripas. Dessutom saknas det anledning att utgå från något annat än att den fortsatta beredningen av redan lämnade och kommande förslag sker så skyndsamt som omständigheterna tillåter.

Därmed ser utskottet inte skäl för någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av något av de aktuella motionsyrkandena, som därför avstyrks.

Reservation

Registerkontroller, punkt 2 (C, MP)

av Ulrika Liljeberg (C) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3865 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkandena 1 och 2,
bifaller delvis motionerna

2025/26:1171 av Anne-Li Sjölund och Christofer Bergenblock (båda C),

2025/26:1375 av Sanne Lennström och Inga-Lill Sjöblom (båda S),

2025/26:2175 av Johanna Rantsi (M),

2025/26:2185 av Johanna Rantsi (M) yrkande 3,

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 16 och

2025/26:3702 av Elin Nilsson m.fl. (L) samt

avslår motionerna

2025/26:2185 av Johanna Rantsi (M) yrkande 2 och

2025/26:2703 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S).

Ställningstagande

Det aktuella lagförslaget om utökade möjligheter till registerkontroller är välkommet och efterfrågat och något som Centerpartiet länge har verkat för. Det innebär bl.a. en ny möjlighet till registerkontroll av personer som ska arbeta i hemmet åt äldre personer eller vuxna med funktionsnedsättning samt en utökad möjlighet till registerkontroll av personer som ska arbeta med barn. Vi har därför tidigare i betänkandet ställt oss bakom lagförslaget, som också delvis tillgodoser motionerna 2025/26:1171 (C) och 2025/26:3581 (C) yrkande 16 från allmänna motionstiden.

Det finns dock skäl att utvidga regleringen ytterligare för framtiden. Till att börja med behövs det nämligen en möjlighet att göra löpande eller återkommande registerkontroller under pågående anställning. Därför är det positivt att regeringen har gett Utredningen om bakgrundskontroller i uppdrag att lämna förslag på ett ändamålsenligt, proportionerligt och rättssäkert regelverk för uppföljande bakgrundskontroller under pågående anställning eller uppdrag. Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 11 mars 2027. Eftersom frågan är angelägen bör regeringen därefter prioritera arbetet med att bereda de förslag som utredningen lämnar så att de så snart som möjligt kan resultera i en konkret och rättssäker lagstiftning.

Vidare medför utvecklingen med en ständigt ökande utbredning av grov organiserad brottslighet, kriminell ekonomi, otillåten påverkan och försök till infiltration av välfärdens verksamheter ett behov av att bredda katalogerna över vilka brottstyper som ska framgå av ett registerutdrag. Urvalet bör omfatta brott som kan antas påverka lämpligheten för en anställning som innefattar myndighetsutövning eller som ger tillgång till känsliga uppgifter, ekonomiska resurser eller utsatta individer. Självklart måste förändringen uppfylla nödvändiga krav på proportionalitet och integritetsskydd för den enskilde. Det centrala är att regelverket speglar dagens faktiska risker – inte gårdagens. Regeringen bör därför också skyndsamt utvidga antalet brottstyper som ska ingå i en registerkontroll vid offentliga anställningar.

Slutligen anser vi att det är viktigt att det i alla slags verksamheter, inte bara vissa, finns en möjlighet till registerkontroll av personer som i sitt uppdrag har direkt och regelbunden kontakt med vuxna personer med en intellektuell funktionsnedsättning. Regeringen bör därför säkerställa att Utredningen om bakgrundskontroller utreder den frågan.

Särskilt yttrande

Regeringens lagförslag, punkt 1 (V)

Gudrun Nordborg (V) anför:

I likhet med regeringen anser jag att det är högst angeläget att förhindra brott i välfärden. Genom det aktuella lagförslaget minskar risken för att barn och andra sårbara personer utsätts för brott inom kommunala verksamheter, vilket medför en ökad trygghet för dessa människor. Jag har därför ställt mig bakom lagförslaget.

Behovet av att kunna förhindra brott i välfärden gör sig dock gällande inte bara i fråga om nyanställd utan även befintlig personal. Regeringen har därför gett Utredningen om bakgrundskontroller i uppdrag att lämna förslag på ett ändamålsenligt, proportionerligt och rättssäkert regelverk för uppföljande bakgrundskontroller under pågående anställning eller uppdrag. Som också framhålls i propositionen är dock registerkontroller endast ett av flera verktyg för att skydda en verksamhet. Jag och mitt parti kommer att i ett annat sammanhang återkomma till frågan om vilka andra slags åtgärder regeringen bör vidta.

Som vidare framhålls i propositionen leder den omständigheten att en enskild har begått ett brott inte till att personen diskvalificeras från en anställning eller ett uppdrag, utan det behöver göras en individuell bedömning i varje enskilt fall. Jag anser att det är av yttersta vikt att de utökade registerkontrollerna inte på ett orimligt sätt drabbar personer som är på väg att slussas in i arbetslivet efter att tidigare ha begått mindre allvarliga brott som inte innebär våld mot person eller sexuella övergrepp. Detta gäller i synnerhet unga människor. Jag avser därför också att följa denna fråga.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:61 Utökade registerkontroller vid anställning i kommun:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om registerkontroll vid arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om registerkontroll vid anställning till ledande befattningar i kommuner.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn.

Följdmotionen

2025/26:3865 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att prioritera arbetet med löpande registerkontroller och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en breddning av relevanta brottstyper och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:1171 av Anne-Li Sjölund och Christofer Bergenblock (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda att införa möjlighet till registerkontroll av personer som i sitt uppdrag har direkt och

regelbunden kontakt med personer med intellektuell funktionsnedsättning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1375 av Sanne Lennström och Inga-Lill Sjöblom (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och införa en utökad möjlighet till registerkontroll för redan anställd personal inom särskilt skyddsviktiga verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2175 av Johanna Rantsi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utöka registerkontrollen för anställda som arbetar med barn och unga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2185 av Johanna Rantsi (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar och möjligheter att utöka kontroll i belastningsregister till att gälla alla länders belastningsregister eller motsvarande där sådant finns att tillgå och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar och möjligheter att ge arbetsgivare möjlighet att även under pågående anställning begära ut uppgifter ur belastningsregistret och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2703 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att brotten grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning ska inkluderas i det utdrag ur belastningsregistret som krävs vid anställning inom skola och förskola och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om registerkontroller och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3702 av Elin Nilsson m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utdrag ur belastningsregistret bör vara praxis inför och under anställning för anställda nära vuxna i beroendeställning och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om registerkontroll vid arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den kommun eller annan verksamhetsutövare som erbjuder en person en anställning för att utföra insatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning som har fyllt 18 år, får begära att den som erbjuds anställningen visar upp ett utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret.

Detsamma gäller vid tilldelning av en sådan uppgift inom ramen för en pågående anställning, ett uppdrag eller en praktiktjänstgöring.

2 § Med insatser i hemmet avses insatser i den enskildes hem eller annat boende enligt socialtjänstlagen (2025:400), lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller 12 kap. hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), samt insatsen korttidsvistelse utanför hemmet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Med belastningsregistret avses det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Med misstankeregistret avses det register som förs enligt lagen (1998:621) om misstankeregister.

3 § En assistansberättigad som har beviljats ekonomiskt stöd för personlig assistans enligt 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, får begära att en person som den assistansberättigade erbjuder en anställning som personlig assistent visar upp ett utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret.

4 § Ett registerutdrag som visas upp får inte vara äldre än sex månader.

5 § En kontroll av ett registerutdrag får inte dokumenteras på något annat sätt än genom en anteckning om att utdraget har visats upp.

6 § I lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett utdrag enligt denna lag ska innehålla.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

2 Förslag till lag om registerkontroll vid anställning till ledande befattningar i kommuner

Härigenom föreskrivs följande.

1 § En kommun får begära att den som erbjuds anställning till en ledande befattning eller annan befattning som är av väsentlig betydelse för kommunens förmåga att utföra sitt uppdrag visar upp ett utdrag ur belastningsregistret.

Första stycket gäller även för kommunalförbund och kommunala bolag, stiftelser och föreningar.

2 § Med belastningsregistret avses det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister.

3 § Denna lag ska inte tillämpas om registerkontroll görs enligt någon annan lag.

4 § Ett registerutdrag som visas upp får inte vara äldre än sex månader.

5 § En kontroll av ett registerutdrag får inte dokumenteras på något annat sätt än genom en anteckning om att utdraget har visats upp.

6 § I lagen (1998:620) om belastningsregister finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag ska innehålla.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

3 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 51 kap. 2 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

51 kap.

2 §¹

En försäkrad som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § samma lag.

De bestämmelser i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade som avser utförandet av insatsen personlig assistans tillämpas också på personlig assistans enligt detta kapitel. Avser den personliga assistansen stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionshinder ska bestämmelserna i lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder tillämpas.

I lagen (2026:000) om registerkontroll vid arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning finns bestämmelser om registerkontroll.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

¹ Senaste lydelse 2010:482.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1998:620) om belastningsregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

En enskild har rätt att på begäran skriftligen få ta del av samtliga uppgifter ur registret om sig själv. Om sådana uppgifter finns har den enskilde även rätt att få sådan skriftlig information som anges i 4 kap. 3 § första stycket 1–8 brottsdatalogen (2018:1177). Uppgifterna ska på begäran lämnas ut utan avgift en gång per kalenderår.

En enskild som behöver ett registerutdrag om sig själv har rätt att få ett begränsat utdrag ur registret

1. för att kunna ta till vara sin rätt i ett främmande land eller få tillstånd att resa in, bosätta sig eller arbeta där,

2. enligt bestämmelser i skollagen (2010:800),

3. enligt bestämmelser i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

4. enligt bestämmelser i lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn,

5. enligt bestämmelser i lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder, *eller*

6. enligt bestämmelser i lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn.

5. enligt bestämmelser i lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder,

6. enligt bestämmelser i lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn,

7. enligt bestämmelser i lagen (2026:000) om registerkontroll vid arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning, *eller*

8. enligt bestämmelser i lagen (2026:000) om registerkontroll vid anställning till ledande befattningar i kommuner.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag som avses i andra stycket 1–3 ska innehålla.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag som avses i andra stycket 4–6 ska innehålla.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag som avses i andra stycket 4–8 ska innehålla.

En begäran om uppgifter ur registret ska vara skriftlig. Polismyndigheten ska säkerställa att begäran görs av en behörig person.

¹ Senaste lydelse 2019:431.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister

Härigenom föreskrivs att 8 a § lagen (1998:621) om misstankeregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §¹

En enskild som behöver ett registerutdrag om sig själv *enligt bestämmelser i lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn, har rätt att få ett begränsat utdrag ur registret.*

En enskild som behöver ett registerutdrag om sig själv *har rätt att få ett begränsat utdrag ur registret enligt bestämmelser i*

1. lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn,

2. lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder,

3. lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn, eller

4. lagen (2026:000) om registerkontroll vid arbete i hemmet åt äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag ska innehålla.

En begäran om uppgifter ur registret ska vara skriftlig. Polismyndigheten ska säkerställa att begäran görs av en behörig person.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

¹ Senaste lydelse 2019:432.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade bedriver verksamhet som omfattar stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionshinder, får inte anställa någon för sådana insatser utan att först kontrollera registerutdrag enligt lagen (1998:620) om belastningsregister avseende den som ska anställas. Registerutdraget får inte vara äldre än *ett år*.

Registerkontroll som anges i första stycket ska också göras i fråga om

1. den som fullgör uppdrag i verksamhet som avses i första stycket eller som är anställd hos ett bemanningsföretag eller annan som ingått avtal med den som bedriver sådan verksamhet, om uppdragstagaren eller den anställda erbjuds eller tilldelas arbetsuppgifter som omfattar stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionshinder och fullgör dessa uppgifter som om han eller hon var anställd i verksamheten, och

2. den som erbjuds praktiktjänstgöring som omfattar stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionshinder.

Första och andra styckena tillämpas inte på en förälder som ska utföra insatser åt sitt eget barn.

Föreslagen lydelse

1 §

Den som enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade bedriver verksamhet som omfattar stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionshinder, får inte anställa någon för sådana insatser utan att först kontrollera registerutdrag enligt lagen (1998:620) om belastningsregister *och lagen (1998:621) om misstankeregister* avseende den som ska anställas. Registerutdraget får inte vara äldre än *sex månader*.

2 §

Den som enligt 1 § första eller andra stycket erbjuds en anställning, ett uppdrag eller en praktiktjänstgöring ska på begäran lämna ett registerutdrag till arbets- eller uppdragsgivaren. Motsvarande gäller för den som tilldelas arbetsuppgifter som avses i 1 § andra stycket 1.

Registerutdrag ska på begäran också lämnas av den som av en assistansberättigad erbjuds anställning som personlig assistent åt den assistansberättigade själv, om den assistansberättigade har beviljats

1. ekonomiskt stöd för personlig assistans enligt 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller

2. assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

I lagen (1998:620) om belastningsregister finns det bestämmel-

I lagen (1998:620) om belastningsregister *och lagen (1998:621)*

ser om att regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag ska innehålla.

om misstankeregister finns det bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag ska innehålla.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn

Härigenom föreskrivs att 1, 3 och 4 §§ lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som erbjuds en anställning i staten, en kommun, en region, ett företag eller en organisation ska, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn, på begäran av den som erbjuder anställningen visa upp ett utdrag ur *det* register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister.

Den som erbjuds en anställning i staten, en kommun, en region, ett företag eller en organisation ska, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn, på begäran av den som erbjuder anställningen visa upp ett utdrag ur *de* register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister *och lagen (1998:621) om misstankeregister*.

3 §

Ett utdrag ur belastningsregistret ska på begäran även visas upp av den som erbjuds eller tilldelas uppgifter som innebär direkt och regelbunden kontakt med barn inom sådan verksamhet som avses i 1 § om det sker genom

Ett utdrag ur belastningsregistret *och misstankeregistret* ska på begäran även visas upp av den som erbjuds eller tilldelas uppgifter som innebär direkt och regelbunden kontakt med barn inom sådan verksamhet som avses i 1 § om det sker genom

1. uppdrag,

2. anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten, eller

3. praktiktjänstgöring.

Registerutdraget ska i fall som avses i första stycket visas upp för den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon på ett sådant sätt som avses där.

4 §

Registerutdrag som avses i denna lag får inte vara äldre än *ett år*. I *lagen (1998:620) om belastningsregister finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag ska innehålla.*

Registerutdrag som avses i denna lag får inte vara äldre än *sex månader*.

¹ Senaste lydelse 2019:962.

I lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag ska innehålla.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.